

REVISTA ISRAELITA

Apare la 1 și la 15 ale fie-cărei luni

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUMARUL

Articole de fond : Comerțul Capitalei ; Afacerea Fior.—Cronica internă : Diverse știri și fapte ; Cronica judiciară.—Cronica externă : Franța.—Știința, literatura și bibliografie : Binefacerea Israelită la Paris de Maxime Du Camp ; Jos Evreii ! — Trăiască Evreii ! de Dr. Iosef Dulberg ; Notițe literare.—Anunțieri.

BUCUREȘTI

Redacțiunea și Administrațiunea

STRADA MIRCEA-VODA 12

Revista de față a întârziat din cauza zilelor de sărbători.

PREȚUL ABONAMENTELOR

Pentru un an 14 lei }
Pentru 6 luni 7,50 } Pentru toată țara

PENTRU STRAINATATE :

Pe an: 20 franci
Pe 6 luni: 10 franci

Prețul unui număr : 1 leu

ANUNCIURI 50 bani linia

REVISTA ISRAELITA

COMERCIUL CAPITALEI

Pe când ne-am adunat în zilele serbătorilor de Anul Nou și de Expiatiune în sinagogă și în diferite case de închinăciune, uitând pentru moment mizeria ce ne înconjoară, trudele și durerile noastre din tot anul, poliția, după informațiunile noastre, 'și-a însemnat toate prăvăliile închise, numărându-le și trecând datele într'un registru.

Lumea curioasă s'a întrebat: Pentru ce culege poliția aceste notițe? Cu ce scop numără poliția prăvăliile închise ale Evreilor? Uniî aș zis, că acest recensământ ciudat se face după porunca ultimului congres antisemitic care, după cum se știe, hotărîse a exclude pe toți Evreii de la comerț și industrie. Alții aș zis, că comercianții Evrei de acum înainte vor trebui să plătească o dare nouă. Și cu drept cuvânt, cată să le meargă foarte bine, de închid prăvăliile lor trei zile. Uniî și alții aș dibuit prin întuneric, n'aș ghicit adevărul.

În realitate, poliția a făcut recensământul prăvăliilor închise ale Evreilor, pentru a preda datele statistice d-lui

redactor al ziarului *Unirea*, căruia a servit de substrat pentru un șir de articole patriotice.

Perspectiva e înfiorătoare! strigă ziarul în cestiune. Nu numai comerțul din centrul capitalei e în mâna Evreilor, dar și cel din mahalale. Unde vom ajunge,—se plânge *Unirea*,—dacă nu vom lua măsuri grabnice în contra ebreizării Capitalei? Din suma totală de 479 prăvălii numărate de poliție, 261 a fost închise în acele trei zile, ele sunt dar ale Evreilor. Cine cunoaște ura neîmpăcată a ziarului *Unirea* în contra Evreilor și poate închipui ce leac propune pentru a vindeca acest presupus rău. Nu spune, dar lasă să o înțelegem, că ar fi bine ca Evreii să fie opriți a mai exercita comerțul, la urma urmelor se unește dar cu părerea vestitului senator din Dorohoiu.

Am înțelege dacă *Unirea*, ar fi de părerea ca Românii să se facă comercianți și industriași în locul Evreilor. D. Bibicescu, redactorul acestui ziar, nu e de această opinie, dovadă că în același număr, în care deplânge așa de amar că comerțul a ajuns pe mâna Evreilor, publică o scrisoare a unui cititor al său, prin care se denunță că un Român din Ardeal venise la Regia monopolului tutunurilor și sării solicitând un post oare-care, a primit răspunsul din partea unui impiegat, să nu caute o funcțiune ci să intre într'o fabrică și lucrând cu mâinile să și agonisească pâinea zilnică. Alături cu denunțatorul acestui fapt, e indignată și *Unirea* de d. Dinescu, care a refuzat așa de brusc unui român postul cerut și are nădejdea că această justă indignațiune va fi împărtășită de toți Românii.

Așa dar, d. Bibicescu e de părere că Românii sunt născuți pentru a deveni funcționari, iar nici de cum să lucreze cu mâinile cum vrea d. Dinescu. În acest senz procedează și d-lui, unde are puterea, de aceea sunt destituiți toți funcționarii străini de la primărie fiind înlocuiți prin Români.

Dacă, după *Unirea*, Românii nu trebuie să împărtășeze cariera comerțului, cine va împlini golul devenit prin oprirea Evreilor de a fi comercianți? Străinii? Nu e mai bine să rămâie Evreii, unde sunt siliți a sta, neavând alt mijloc de a se susține? Agriculturii nu se pot da Evreii, fiindcă nu li se acordă drepturile politice, funcțiunile, atât cele dependente de Stat cât și cele dependente de comune nu le pot ocupa, fiind și acestea rezervate Românilor, nu trebuie dar să se mire d. Bibicescu dacă mai toți Evreii sunt comercianți ori industriași. Până când redactorul *Unirii* și partidul din care face parte nu vor avea idei mai moderne și mai puțin strâmte, până când nu se vor deschide pentru Evreii toate carierile, pentru cari au aptitudine și capacitate, până atunci comerțul și industria țării va fi domeniul lor, de la care nu 'i va alunga nimeni fără a pricinui țerei și avuției sale cea mai mare pagubă. Cât de capabili sunt protegiații d-lui Bibicescu și ai partidului său pe câmpul industriei și comerțului, ne arată vestita fabrică de hârtie de Letea. Această întreprindere a fost condusă exclusiv de antisemiți de primul rang, Evreilor nu era permis nici să se apropie de stabiliment, de n'aș vrut să fie torturați, tatovați și batjocoriți în modul cel mai crunt; unde a ajuns fabrica, o știe toată țara și mai cu seamă nenorociții acționari. Aceasta dovedește că antisemitismul nu ajunge spre a deveni bun comerciant și industriaș, ori director al unui stabiliment de industrie. Soarta fabricii de hârtie, condusă de d. Porumbaru, ar avea-o tot comerțul României, dacă idealul d-lui Bibicescu, de a se alunga Evreii și de pe acest teren, s'ar împlini și realiza. De vreme ce însă influința *Unirii* e cu mult mai mică de cât ura sa în contra Evreilor, aceștia n'aș să se sperie de planurile și dorințele redactorului său.

Afacerea expulsatului Fior

Am vorbit în numărul trecut cum stă afacere. această. Dăm astăzi în rezumat, după hotărîrea tribunalului de Dorohoiu argumentațiunea apărătorului lui Fior și considerentul tribunalului, care a provocat casarea acestei hotariri :

D-nul Avocat Burghilea din partea prevenitului Fior, a susținut : „că clientul său este născut în orașul Botoșani, după cum dovedește cu actul de naștere ; că a satisfăcut legea recrutărei armatei, după cum dovedește cu certificatul liberat de prefectura Dorohoi, și că este căsătorit în astă țară, că el nu este străin și în așa cas nu i se poate aplica legea asupra străinilor din 1881 ; că această lege se aplică numai contra refugiaților politici ce vin în țară și abuzează de ospitalitatea țerei ; că dar decisiunea consiliului de miniștri prin care a espulsat pe Fior din țară, este făcută cu violarea disp. art. 1 din legea de la 1881, care și ea la rândul ei este făcută cu violarea art. 11 din constituțiune. Ca probă că această lege nu se aplică în contra celor născuți și domiciliați în țară, care contribuiesc la toate sarcinile țerei, chiar și acea a sângelui din timpuri imemorabile, ci în contra acelor străini trecători în această țară care abuzează de ospitalitatea, citează discuție care a avut loc în cameră și senat cu ocazia votărei legii asupra străinilor, cerând achitarea prevenitului.“

„*Tribunalul* avînd în vedere că legea din 1881 asupra străinilor, este o lege cu totul excepțională, privind ordinea publică, și a căreia aplicare este dată jurisdicțiunei excepționale consiliului de miniștri, fără a putea fi atacată pe nici o cale, etc. etc.“...

* * *

Se știe că *Curtea de apel* din Iași a respins în ședința din 12 August a. c., *apelul* făcut de d. Fior. Iată după «*Dreptul*» de la 24 Septembrie a. c. considerentele Curței prin care se respinge acest Apel :

Decisiunile de espulsare a unor străini luate în Consiliul de miniștri, nu sunt supuse controlului instanțelor judecătorești, cari prin urmare nu sunt competente a cerceta dacă cel espulsat este sau nu străin.

No. 346.—Iosub H. Fior, ca inculpat și procurorul de pe lângă Tribunalul Dorohoiu au făcut apel contra sentinței Tribunalului

Dorohoiu cu Nr. 356, din 1887, prin care inculpatul este condamnat la 15 zile închisoare, pentru faptul că, fiind espulsat din țară, s'a reîntors iarăși în România, ordonându-se ca după terminarea osândeii să fie iarăși isgonit din țară.

S'a prezentat inculpatul apelant asistat de d-nii avocați Sache-larie și Penescu. Fotoliul ministerului public a fost ocupat de d. procuror Donici.

Curtea

Având în vedere apelul lui Iosub H. Fior contra sentinței Tribunalul Dorohoiu cu Nr. 356, din 1887, prin care este condamnat la 15 zile închisoare pentru că, fiind espulsat din România prin hotărîrea consiliului de miniștri din 1885, numitul s'a reîntors pe teritoriul român în ziua de 26 Iunie 1887, contravenind ast-fel art. 5 al legii din 7 Aprilie 1881 asupra străinilor ;

Având în vedere că apelantul susține că ne fiind străin, nu poate fi espulsat și că prin urmare n'ar fi comis nici o infracțiune re-intrând în România ;

Considerând că hotărîrile de espulsare ale consiliului de miniștri nu sunt supuse controlului instanțelor judecătorești ; că Tribunalele și Curțile judecă numai infracțiunea prevăzută și pedepsită de art. 5 din citata lege, fără a putea critica hotărîrea de espulsare a consiliului de miniștri ; că, prin urmare, cestiunea de a se ști dacă Fior este sau nu străin nu este de competența Curței ; că din instrucțiune se constată faptul imputat inculpatului, anume că, fiind espulsat din țară prin hotărîrea consiliului de miniștri, s'a reîntors în România ; că acest fapt este prevăzut și pedepsit de citatul art. 5 din legea asupra străinilor, articol al cărui text este coprins în sentința Tribunalului ; că, după aprecierea Curței, pedeapsa dată de Tribunal este potrivită cu gravitatea faptului ; că, prin urmare, nu este admisibil nici apelul inculpatului nici acela al procurorului de la prima instanță ;

Pantru aceste motive, respinge ambele apeluri.

Semnați : *V. Tasu, Th. Mândru, I. Duca.*

* * *

Inalta Curte de Casație și justiția secț. II-a care a fost chemată să judece *recursul* făcut de Fior în contra decisiunii cu No, 346/87 a curței din Iași a pronunțat următoarea hotărîrea în ședința de la 9 Sept. a. c.

Espulsarea străinilor este atributul exclusiv al administrațiunii,

și din acest punct de vedere scapă controlului instanțelor judecătorești; acestea însă, fiind chemate a se pronunța, în penal sau în civil, asupra consecvențelor ce se trag din faptul espulsărei, sunt în drept a examina legalitatea acestei măsuri și a judeca asupra punctelor deduse înaintea sa.

De aceea, instanța judecătorească, înaintea căreia este deferit un espulsat pentru că s'a reîntors în țară, este datoare a cerceta mijloacele de apărare propuse de parte pentru a dovedi că nu este străin.

No. 411.—Casată, în urma recursului făcut de Iosub H. Fior, deciziunea Curței de apel din Iași, secțiunea II, cu No. 346, din 1887, prin care se condamnă la cinci-spre-zece zile închisoare pentru faptul că a comis delictul prevăzut de art. 5 al legii din 7 Aprilie 1881, asupra străinilor.

S'a ascultat: D. Al. Degre, consilier al Curței, în citirea raportului făcut în cauză; D-nii D. Geani și D. Ionescu avocații recurentului, în dezvoltarea motivelor de casare; D. G. Filiti, procuror general, în concluziunile sale.

Curtea deliberând; *ral University Library Cluj*

Asupra unîcuiului motiv de casare invocat și formulat ast-fel:

„Tagădă de dreptate și greșită interpretățiune a art. 5 al legii din 7 Aprilie 1881, de oare-ce nimeni nu poate judeca statul civil și public al unui om de cât instanțele judiciare ordinare.“

Având în vedere că recurentul, espulsat din țară prin o deciziune a consiliului de miniștri dată în virtutea legii din 7 Aprilie 1881, s'a reîntors fără autorisațiune în țară și a fost dat în judecată pentru delictul prevăzut de art. 5 din acea lege și condamnat la cinci-spre zece zile închisoare de Tribunalul Dorohoiu;

Având în vedere că în instanța de apel recurentul a susținut în apărarea sa că legea din 1881 nu i s'ar putea aplica, el nefiind străin în sensul acelei legi; că Curtea din Iași prin deciziunea atacată se refuză a cerceta și judeca cestiunea dacă el era sau nu străin, sub cuvânt că hotărârile de espulsare ale consiliului de miniștri nu sunt supuse controlului instanțelor judecătorești;

Considerând că dacă după legea din 1881 este de atributul exclusiv al administrațiunei de a pronunța espulsarea străinilor cari compromit siguranța interioară sau esteroară a țerei, fără ca dispozițiunile ei în această privință să poată fi atacate dinaintea instanțelor judecătorești, totuși aceasta nu însemnează că legalitatea acestor dispozițiuni, cari sunt niște adevărate regulamente adminis-

trative, să nu poată fi contestată pe cale incidentală asupra consecvențelor civile sau penale ce se deduc din acel fapt al espulsării la un proces civil sau penal de care ea este sesisată;

Considerând că în asemenea caz Tribunalele civile sau penale sunt singure chemate a aprecia legalitatea faptului din care se deduc consecvențele supuse judecăței lor; că a admite contrariul, ar fi a ridica ori-ce garanție justițiabilor, substituind în realitate puterei judecătorești în materie penală sau civilă puterea administrativă:

Considerând că, în speciă, Curtea de apel din Iași, pentru a stabili existența delictului prevăzut și pedepsit de art. 5 din legea de la 7 Aprilie 1881, urma mai înainte de toate să constate dacă el ca străin putea să cază sub aplicarea acelei legi; că refuzând a cerceta mijloacele de apărare ale recurentului trase din lipsa de calitate de străin, ori-cât de puțin fondate ar fi fost acele mijloace în speciă, Curtea a nesocotit îndatoririle ce i incumbă ca instanță judecătorească în un proces penal și a rău interpretat dispozițiunile art. 5 din legea de la 5 Aprilie 1881; pentru aceste motive casează etc.“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Teoria, preconisată prin prezenta decisiune, răspunde cu desăvârșire principiilor fundamentale ce regulează organizațiunea noastră judecătorească. Tribunalele, într'adevăr, sunt tot-d'a-una în drept a cerceta legalitatea faptelor deduse în judecata lor și a putea ast-fel pronunța pedepse, restituiri, sau daune-interese.

Distincțiunea ce se face, în speciă, de înalta Curte este foarte rațională. E vorba despre ordinul de espulsare, aceasta intră în atribuțiunea exclusivă a autorității administrative, consiliul de miniștri, care apretiază suveran asupra motivelor ce dictează o asemenea măsură; Tribunalele n'au să examineze nimica în această privință și ar comite adevărate escese de putere când și-ar permite a vedea dacă siguranța Statului cerea sau nu a se ordona espulsarea. Când însă cel espulsat este adus la judecată spre a 'și lua pedeapsa pentru că a înfrânt ordinul de espulsare și când el pretinde că nu poate fi pedepsit fiind-că rău a fost espulsat nefind străin, atunci de sigur că instanța este datoare a cerceta legalitatea măsurii luate, spre a putea judeca dacă pronunță sau nu. pedeapsa.

Puterile în Stat sunt independente una de alta, și este netăgăduit că în căderea puterei judecătorești intră esaminarea tuturilor

faptelor pe cari au a se fonda condamnățiunii, fie în penal, fie în civil. Tribunalele nu sunt legate prin decisiunile administrative; ele au deplină competență a cerceta litigiurile deduse înaintea lor, fiă prin acțiune principală fiă în mod incidental. La noi, mai ales, neexistând contencios administrativ, nu se poate pune limită competenței instanțelor judecătorești, în drept a examina afacerile în întregimea lor. Punctul acesta este consacrat printr'o jurisprudență constantă.

* * *

Acuma dăm câte-va *apreciări* ale ziarelor române privitoare la afacerea expulsatului Fior.

Ziarul «*Lupta*» de la 19 Septembrie publică un articol de fond intitulat «O chestie importantă» datorit d-lui *G. Panu*. Iată acel articol:

Curtea de casație a dat o minunată hotărîre în chestia expulsatului Fior, care reintrând în țară, pretinde că guvernul nu poate să îi aplice legea de expulziune, de vreme ce acela nu se crede a fi străin.

Această chestie fiind importantă, îmi permit a insista asupra ei.

Curtea de apel din Iași, *pentru a nu a ea dezagrameinte cu guvernul*, dase în chestia lui Fior, o minunată comodă hotărîre. Fior prezentându-se înaintea ei, cerea să intre în fondul chestiei și să vază că guvernul fără drept 'l-a expulzat, de vreme ce născut, crescut în țară, ne aparținând nici o dată vre-unei protecții străine, el nu poate fi considerat ca străin ne știind măcar ce este altă țară, în nici un caz.

Curtea de apel a declarat prin decisia sa, că ei puțin îi importă fondul, că ea nu are de judecat, saū mai bine de constatat, de cât două lucruri și anume: 1) dacă Fior a fost expulzat; 2) dacă Fior s'a reîntors în țară fără învoirea guvernului. Dacă răspunsul la aceste întrebări e *da*, Fior e culpabil.

Își poate închipui cine-va enormitatea unui asemenea mod de vedere. Cu această interpretare guvernul ar putea expulza pe ori-cine, pe ori-ce român, căci de vreme ce nici o instanță sau autoritate nu ar fi chemată să vadă dacă persoana expulsată este conform legii expulsată, urmează că guvernul rămâne stăpân să trimeată peste frontieră pe ori-cine.

Curtea de apel din Iași prin decisiunea ei schimbase caracterul legii; din o lege de expulsare ea făcuse *o lege de exilare*. Gu-

vernul putea să expulzeze pe străini, *să exileze pe Români*, să facă ce îi va plăcea. Și când zic *să facă* greșesc; guvernul a și făcut deja acest lucru, el a exilat Români—pe Români Transilvăneni—el a exilat pe Fior, căci acesta neavând nici o naționalitate alta de cât aceea a țerei în care părinții lui și el au trăit de ani și ani, nu mai poate fi considerat de lege ca străin.

Curtea de casație a anulat decizia comodă a Curței de apel. Înalta Curte a stabilit că în materie de expulsare instanțele de fond nu trebuiesc a se mărgini numai să vadă dacă formalitățile de expulsare au fost îndeplinite, ci ele trebuiesc să intre în cercetarea fondului și să vadă dacă expulsarea este făcută conform spiritului și textului legii.

Ce va mai urma după această hotărîre, nu știu; în tot cazul eu nu am mare încredere că se va stabili o jurisprudență constantă în această privință. Eu chiar bănuiesc că tribunalele și Curțile intrând în fondul casurilor de expulsare au să se pronunțe că expulsările se fac în regulă. Și nu știu dacă Curtea de casație, când va avea de rezolvat chestia de drept, chestia de principiu, ea va adopta o interpretare prin care să mărginească dreptul de expulsare al guvernului în strictele limite, adică în ceea ce privește pe străinii veniți și așezați provisoriu în țară.

Această chestie a lui Fior precum și hotărîrea Curței de casație îmi deșteaptă în minte o chestie mult mai gravă, căci ea are caracter general.

Voesc să vorbesc de lipsa complectă de garanții legale în contra abuzurilor și călcărilor de lege comise în mod flagrant de guvern.

Să știe în ce constă garanția respectării legii de guvern în celebrele Constituții din Europa, în cea belgiană, Franceză etc. precum și în cea *faimoasă Românească*.

În adevăr, după Constituția Romană consuli cât erau în exercițiul funcțiunii puteau face ori și ce, puteau comite ori-ce nelegalitate, numai la expirarea mandatului lor, numai când eșeau din funcție, numai atunci ei puteau fi trași la răspundere.

După Constituțiile moderne precum și după cea a noastră același lucru are loc. Miniștrii pot călca cât le place legile, nimenea nu poate interveni în mod legal ca să anuleze actele lor, și după ce ei cad de la putere saū sunt răsturnați apoi după aceea ei sunt dați în judecată înaintea Curții de casație și... nici odată condamnați...

Aceasta știți cum s'ar zice pe Românește: „prinde orbul și scoate'i ochii“....

În adevăr, acest mod de represiune *post factum* este ridicol, este neeficace, el nu poate mai cu seamă aduce nici o reparație, el numai împedică nici un rău, numai evită nici o catastrofă. Căci răul este făcut de mult, călcarea de lege este consumată când ministrul abusiv și călcător de lege este dat în judecată, chiar când e dat.

* * *

Sub titlul de «Abuzurile cu legea expulsării», *Resboiul* de la 16 Sept. publică următoarele :

Cu ocazia recursului în casație, făcut de către I. H. Fioa în contra hotărârii Curței de apel din Iași, s'a rezolvat o chestiune foarte importantă, aceea d'a se ști dacă tribunalele țării sunt sau nu în drept și datoare d'a cerceta și judeca, dacă aplicând legea expulsivă, guvernul n'a abuzat de dânsa. Această legea care a fost *smulsa Camerii prin felurite manopere și promisiuni amăgitoare*, acordă guvernului facultatea d'a expulsa pe orî-ce *strein*, care ar turbura ordinea publică, și aceasta, printr'o simplă deciziune a consiliului de miniștri, fără să fie trebuință a arêta expulsatului motivul expulsării sale și fără să aibă acesta dreptul d'a apela contra unei asemenea măsuri extreme.

Guvernul a abuzat în două feluri de această lege. Pe de o parte a expulsat un număr oare-care de oameni, cari *nicî-odată* nu au turburat ordinea publică, iar pe de alta a aplicat această măsură nu numai contra unor streini, dar și *contra unor pămîntenî născuți în țară, din părinți asemenea născuți aci, cari nu s'au bucurat vre-odată de protecție streină, și dintre cari unii au împlinit și datoria ce o are orî-ce pămîntean în ceea ce privește serviciul militar*. Toate acestea printr'o simplă și ne mai auzită interpretare a cuvîntului de *strein*, pe care îl aplică tutulor acelor cari, de și născuți în țară și de și n'au fost nici odată supt vre-o protecție streină, nu s'au bucurat însă de drepturile politice. Mai mult de cât atât: Guvernul a expulsat și câți-va *români transilvăneni*, considerându-i și pe aceștia de streini și puindu-i în aceeași categorie ca și pe streini neromâni, o monstruositate din cele mai mari.

Nu voim să analizăm azi cuvîntul de *strein*, spre a proba cât de *absurdă și nedreaptă* este interpretarea guvernului; aceasta ne-o rezervăm, dacă va fi de trebuință, după ce se va rezolva definitiv

acest interesant proces, mai cu seamă că d'ocamdată nu era vorba de cât numai d'a se ști, după cum am zis mai sus, dacă tribunalele țării sunt sau nu competente și chiar datoare să discute hotărârile de expulsiune ale guvernului...

* * *

«Vocea Botoșanilor» de la 20 Septembrie scrie următoarele :

Pentru că dădea alarma și publica abusurile administrațiunei din Dorohoiu, Fior a fost expulsat. Sunt doi ani de când acest om născut și crescut în țară, din părinți și ei născuți aci, trăește de parte de mumă, de soție, de familia sa. In dorul seü d'ași vedea pe muma sa, trecând granița a fost înșfacat de autoritățile noastre și închis în arestul preventiv al județului.

Pentru infracțiune la legea contra străinilor, Fior a fost condamnat de instanțele judiciare la *două săptămâni* de închisoare. Ce mai putem zice de justiția noastră când pentru aceste două săptămâni de pedeapsă Fior stă închis acum mai bine de patru luni? D. Gianni a infierat îndestul acest abus al magistraților noștri înaintea Curței de Casație, cu toate aceste, ilegalitatea continuă, Fior stă tot în închisoare.

Această închisoare e încă dintre cele mai dure: de și în prezenție, noi însă am denunțat la timp, că Fior a fost pus de Prefect d'a căra apă cu ciubărul la arest și el 'l privea cu destulă satisfacțiune, bravându'l cu vorbă și mâna sa arogantă. Transportat la penitenciarul din Iași a fost pedepsit de inspectorul general, d. Lupu Costachi la 24 ore de carcerare dură și reținut la post, pentru că n'a avut *șinuta militară* înaintea sa.

Cu toate aceste hotărîrea condamnatului a fost casată. Inalta Curte de Justiție și de Casație a recunoscut puternicia argumentelor d-lor avocați: Gianni și Tache Ionescu, că hotărârile consiliului de miniștri cad sub controlul autorităților judecătorești.

Afacerea va veni dar înaintea Curței de Apel din Galați și aci se va discuta chestiunea, eludată de Curtea de Apel din Iași, dacă un evreu născut și crescut în țară, din părinți în tot aceiași categorie, fără a se fi bucurat de vr'o protecțiune străină, fără a fi considerat ca supus al vre-unei alte națiuni, care 'și a îndeplinit toate datoriile ce cad asupra cetățenilor români, până și acea de sânge, se poate considera ca străin în sensul legiuirei din 1881.

D. Gianni a arătat că votând această lege n'a înțeles a da acest

drept guvernului, că el espulsând chiar Români, supuși însă unui guvern străin, s'a abătut foarte de la spiritul legii și abuzează amar în aplicarea ei

Instanțele judecătorești sunt dar acum chiesmate a se pronunța, cu această ocaziune, asupra interpretatiunii ce dau acestei legi. Decisiunea sa e viu așteptată cu un mare interes de întreaga națiune. Toți avem interesul d'a ști dacă judecata va admite a da o latitudine necircumscrișă în mâinile guvernului d'a espulsa pe ori cine voește și fără nici un control, ori din contra garanții sunt în lege și guvernul călcându'i în picioare justiția va ști la timp a 'i pune o stavilă.

Fior dar e un martir al drepturilor tuturor, el suferă singur pentru toți Români și pentru toți acei ce s'a născut pe pământul românesc. El este cel d'ânteu ce s'a opus, sacrificând libertatea sa, suferind torturele unui injust și sever arest, spre a deschide drumul celor nedreptățiți și a da ocaziune instanțelor judecătorești în a se pronunța asupra spiritului adevărat al legii.

D-nii D. Giani și Tache Ionescu, aflăm că vor merge și la Galați spre a apăra pe Fior. Causa dar este în mâini bune incredințată, apărătorii, nu ne îndoim, vor fi la înălțimea misiunii lor.

Fior va fi transportat la Galați, el îndură mari privațiuni, fiind un om sărac, familia sa, lipsită de sprijinul lui, suferă iarăși mari privațiuni. A'i veni în ajutor e o chestiune de umanitate și avem chiar și datoria a o face întru cât persoana sa servește ca tesă la desbaterile unei chestiuni ce interesează pe toți de o potrivă, fără distincțiune de credinți politice ori religioase.

In fine »*Națiunea*» din 27^{*} Sept. sub titlul de „Cestiunea expulsărilor», după ce reproduce după «*Dreptul*» hotărîrea Curței de Casație, se exprimă în modul următor asupra acestei hotărâri:

Precum se vede cestiunea rezolvată de Inaita Curte este aceasta după cum observă și ziarul *Dreptul* de la care împrumutăm decisiunea:

Expulsarea străinilor este atributul exclusiv a administrațiunii și din acest punct de vedere scapă controlului instanțelor judecătorești ; acestea însă fiind chemate a se pronunța în penal sau civil, asupra consecunțelor ce se trag din faptul expulsării, sunt în drept a examina legalitatea acestei măsurii și a judeca asupra punctelor deduse înaintea sa.

Curtea de casație zice: *pe cale incidentală*. Cestiunea însă a ramas întreagă asupra punctului de a se ști: dacă nu și *pe cale principală* o persoană pe nedrept considerată ca străină pe când în realitate este de naționalitate română, ar fi expulsată prin simplul ordin administrativ.

Necontestabil că instanțele judecătorești nu pot controla motivele ce au determinat pe guvern să ordone expulsarea vre-unui străin: legea chiar 'l dispensează de a arăta motivele în ordonanța de expulsare. Dar aceasta numai față cu străinii.

Ce se va întâmpla însă când guvernul, nesocotind legea și spiritul ei, ar ordona expulsarea peste graniță chiar a unui Român?

N'are el dreptul să se plângă unde-va în contra ordinului de expulsare și să ceară a i se constata, după dovezile ce va reproduce calitatea sa de Român?

Curtea de casație răspunde *da*; însă *pe cale incidentală*. Ce însemnează aceasta?

Insemnează că Românul expulsat ca străin va trebui mai întâiu să se supună ordinului de expulsare; să plece în termen de 24 ore din țara lui, de lângă familia lui, din mijlocul afacerilor lui, și pe urmă să caute să reîntre peste granița, pentru ca să fie prins, arestat și condus înaintea Tribunalului corecțional. O dată aci, să 'și arate documentele statului său civil și de se va dovedi că în adevăr nu este străin și că guvernul a greșit expulsându'l, atunci să fie pns în libertate.

Orî, mai iacă o ipotesă, când tot *pe cale incidentală*, expulsatul se poate plânge în contra ordinului arbitrar al stăpânirii: În momentul când vine giandarmul ca să'l ridice de acasă, ca să'l arunce peste graniță, expulsatul comite un act de nesupunere, de ultrajiu, de rezistență armată, etc. Pentru un asemenea fapt, firește că el va fi dat în judecata corecțională sau criminală; și atunci va zice: mi s'a violat domiciliul, am fost în legitimă apărare, am respins un atac în contra libertății mele ca cetățian. Cestia dacă individul expulsat și care a resistat ordinului avea sau nu dreptul să reziste se va judeca în mod prealabil și pe cale incidentală.

Ni se va zice că guvernul nu expulsează pe Români. Faptele au dovedit contrariul. Casurile d-lor Ciurcu, Secășiauu, Ocășianu sunt recente încă în memoria tuturilor, și chiar mai deunăzi un Român, născut și crescut în București din părinți Români, a fost expulsat printr'un simplu ordin al ministrului de interne și fără măcar să fi existat vre-o încheere a consiliului de miniștri! Casul acesta

a fost chiar identic cu acela al lui Fior și a fost judecat *tot incidental* de Tribunalul Ilfov, Secția IV.

Dar la ce nu ne putem aștepta din partea satrapilor și sbirilor care ne guvernează? Intr'o bună dimineața le vine cheful să se scape de un adversar oare-care, ei n'au de cât să ordone prefectului de poliție ca să facă un raport către consiliul de miniștri prin care să arate că persoana în chestie e străin de origină sârb, bulgar, neamț, etc. și fără alte cercetări, încheerea de expulsare este întocmită și ordinul trimis spre executare.

Sub un guvern ca cel de astăzi și cu o lege infamă și draconiană, cum e legea diu 5 Aprilie 1881, la toate ne putem aștepta.

Înalta Curte de casație, cu jurisprudența ce a admis în procesul Fior, a stabilit negresit un corectiv arbitrarității puterii administrative, recunoscând instanțelor judecătorești dreptul de a controla ilegalitatea măsurilor de expulsare. Dar noi credem că ultimul cuvânt n'a fost zis asupra cestiunii expulsărilor și în deosebi asupra punctului de a ști: dacă, chiar înainte de executarea ordinului, expulsatul n'are dreptul să se plângă la instanțele judecătorești, nu ca să discute motivele de expulsare, ci ca să stabilească statul lui civil și public de Român.

CRONICA INTERNĂ

Un apel s'a împărțit în ultimele zile de sărbători cu copriusul următor:

Sunt peste două-zeci de ani de când înaltul guvern refuză a ocroti comunitățile noastre, lăsându-ne liberi de a îngriji singuri de întreținerea școalelor, bisericilor, spitalelor, clerului etc... pe calea legală. Acest pas din partea înaltului guvern ne arată, că suntem considerați destul de competenți pentru a îngriji de afacerile culturii noastre. Cu părerea de rău însă suntem siliți a recunoaște că n'am dovedit priceperea ce ni s'a atribuit. Cei ce au stat în fruntea comunității credeau, că numai prin gabelă vom putea întreține instituțiunile noastre, fără a observa, că tăiatorii (hahamii), cari sunt baza gabelei, nu mai recunosc pe rabini și fac din acest rit religios o meserie profană ca cizmăria, croitorie, etc... O gabelă nu se poate susține, când ori-și cine poate avea îndrăzneala a se pretinde haham în disprețul protestărilor rabinelor noștri și când, din nenorocire, cea mai mare parte dintre noi suntem așa de puțin

scrupuloși, în cât le dăm încă o mână de ajutor, fără a considera că aceasta e în defavoarea instituțiilor noastre.

Văzând, că nu suntem capabili a întreține instituțiile cele mai necesare, s'aun înființat societăți, cari țin locul unei comunități. Avem ast-fel o societate care întreține spitalul, altă care întreține azilul etc... Aceasta nu e însă suficient, necesitățile se multiplică cu zi ce trece. Școala de băeți trebuie mărită cu o secție nouă ; avem nevoie de o școală de fete ; spitalul care posedă 32 de paturi întreține numai 10—12 și aceasta, nu tot anul.

Pentru a combate răul și a ne organiza comunitatea, s'aun întrunit eforii bisericelor celor mai însemnate și aun hotărât să apeleze la fie-care membru al comunității izraelite bucureștene prin eforii bisericilor, ca :

1). Fie-care să se înscrie cu cât poate contribui pe lună. Aceste contribuțiuni sunt destinate exclusiv întreținerii cultului, școalelor, spitalului și ajutorării săracilor ;

2). După ce eforii bisericelor vor prezenta listele și comitetul va constata că înscrierile și contribuțiile lunare sunt suficiente pentru întreținerea acestor instituțiuni, toate bisericile vor trimite o delegațiune de notabili, se va alege un comitet definitiv principal și subcomitete pentru fie-care instituțiune.

Pe lângă aceasta facem cunoscut asemenea, că comunitatea templului coral posedă un fond, care poate da școalei o subvențiune anuală de 2000 de lei. O societate filantropică oferă 14,000 de lei pentru o școală de fete, ear templul cedează terenul necesar clădirii acestei școli. Sperăm că și cele-lalte societăți vor oferi fondurile lor instituțiilor viitoare noastre comunități, căci imediat ce comunitatea se va organiza, aceste societăți nu mai aun nici un rol.

Apelăm deci la buna-voința coreligionarilor noștri bucureșteni, rugându-i să se grăbiască a se înscrie fie-care pe lista ce îi vor prezenta eforii bisericeii in care e in scris fie-care cât poate și cât crede de cuviință.

Rugăm asemenea pe eforii tuturor bisericilor, să întrebuințeze pentru acest scop timpul cel mai favorabil, adică ajunul serbătoarei de reconciliațiune (Iomhakupurim), rugând pe enoriașii acelei bisericii, a se înscrie pe lista ce avea la dispozițiune : iar dacă nu se vor înscrie toți enoriașii, să întrebuințeze zilele de după serbători, vizitând pe fie-care ca să contribuim cu toții pentru comunitate.

Aceste liste trebuie prezentate comitetului povizoriu ca să putem convoca imediat o adunare generală, în care se va alege comitetul principal și comitetele pentru fie-care instituție, precum și să putem numi o comisiune, care va elabora statutul.

• Sperăm, că fie-care va recunoaște cât de necesare sunt instituțiile noastre, cari se pot întreține cu mici sacrificii din partea fie-căruia, și veți contribui fie-care după puterea sa.

Comitetul provizoriu.

* * *

Distincțiune. Universitatea din București a acordat în unanimitate un premiu de 5000 l. n. distinsului licențiat în litere și filosofie d. *Lazăr Șăineanu* pentru teza d-sale „*Incercare asupra Semasiologiei limbii române*“.

* * *

Succesorii răposatului Iosef Schönfeld din Pitești au decis a zidi în memoria decedatului și a soției sale Rebeca o odă cu tot mobilierul de 2500 l. n. la „*Elisabetheu-Asil pentru bătrâni*“; de asemenea au decis a da 600 l. n. pentru măritișul unei fete sârmane.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Emigrare. Din *Iași* au emigrat d. Ișer Moscovici, croitor, cu fiica sa Haia (36 a.) și cu trei copii ai ei. Aceștia și au anunțat plecarea cu opt zile înainte la prefectura poliției din Iași.

* * *

Antisemitismul bardului de la Mircești. D. Constantin Mille în cronică sa teatrală din *Lupta* de la 29 Septembrie a. c. face o critică aspră dar justă a dramei d-lui V. Alexandri, *Ovidiu*, ce s'a jucat zilele acestea la *Teatru Național*. Spiritualul critic, spre a dovedi că poetul nu cunoaște terenul și vremea, unde și când ne prezintă persoanele operei sale, aduce între altele următorul exemplu :

„Voiu lua numai un exemplu ca să dovedesc că autorul nu a știut și mai cu seamă nu a putut să se transporte în viața romană. Un personagiū, rostește următorul vers :

Evreii au dreptate : monedele nu put

„Evreii pe timpul lui August, nu erau ceea ce sunt astăzi, nu umpluseră lumea, unde veniseră poporul eminentemente comercial și uzurar. În gura unui personagiū modern aceste cuvinte ar fi avut

de sigur loc. In gura unui Roman, care nu putea să cunoască pe Evrei sub această caracteristică, ele sunt o dovadă că autorul s'a gândit la ideile și simțimintele din ziua de azi, când a voit să zugrăvească pe Romani."

D. Mille are drept susținând că *ideile și simțimintele din ziua de azi*, adică simțimintele antisemitice au făcut pe bardul de la Mircești să atribue Evreilor din timpul lui August sentința: *monedele nu put.*

Ura oarbă a d-lui Alexandri în contra Evreilor l'a făcut să comită acea greșeală de anachronism. Sentința în cestiune aparține lui *Vespasian* care, după cum o știe ori-ce școlar din clasa I-a gimnazială, trăise mult timp după August.

Sueton în biografia lui *Vespasian* cât și *Cassius Dio* ne relatează că *Vespasian* a zis celui d'intîi: *Non olet*, adică „nu pute.“ Făcându'i fiul său *Titu* reproșe pentru birul pus de dînsul pe urină, el, *Vespasian*, îi ținea primii bani percepuți din acest bir sub nas și întrebându-l pe fiul său dacă simte vr'un, miros, *Titu* răspuse: Nu! atuncea zise *Vespasian*: „Totuși banii sunt din urină!“

La cuvintele lui *Vespasian* se raportă versul lui *Juvenal*: „*Lucris bonus est odor ex re qualibet*“, adică: Bun este mirosul câștigului, de ori unde vine acesta.

Nu Evreii dar, ci un împărat Roman a inventat zicătoarea: monedele nu put. Dacă d. Alexandri n'ar fi orbit de pasiune, ar fi știut și d-sa aceasta.

* * *

D. Dr. G. Wolf, cunoscut prin eminentele sale producțiuni pe terenul istoric, mai ales cu privire la Comunitatea din Viena, numit ca membru onorific al Societății istorice *Iuliu Barasch* a răspuns Comitetului în acești termeni:

Viena, 1 Septembrie 1887

Prea stimații Domni,

Onorata D-v. scrisoare din 3 Martie a. c. în care ați avut bunăvoința a mă comunica că am fost proclamat ca membru onorific al „Societății istorice *Iuliu Barasch*“ mi-a parvenit d'abia acum;

Bine-voiți dar a mă scuza, că vă răspund așa de târziu, spre a vă mulțumi pentru onoarea și distincțiunea ce mi-ați acordat.

Vă asigur, că buna-voința cu care ați apreciat activitatea mea literară, mi-a produs o deosebită satisfacțiune și m'aș bucura să

mi se prezintă ocazia de a putea servi societatea într'un mod oarecare.

Primiți mulțumirile mele pentru publicațiunile transmise.

Prea plecat **Dr. G. Wolf**

fost profesor, Inspector școlar pentru religiune
la școlile populare și secundare din Viena.

* * *

Donațiuni. D-nii Rappaport-Wehcsmann, mari comercianți din orașul Iași a oferit 24 prostiri de pânză englezească și patru prostiri de cauciuc pentru spitalul județian din Voinești, ce se află sub conducerea d-lui doctor Iuța, în mâna căruia au și depus ofranda.

Fapta aceasta atât de filantropică, aduce multă laudă d-lor donatori și dorim să aibă mulți imitatori, zice *Liberalul*.

* * *

Desmințire. D. Mauriciu Schwarz proprietarul foaiei „*Vocea Dreptății*” pentru a scăpa de încurcătura în care se găsea prin procesul intentat de d. Dimand, publică următoarea retractare în *Lupta* de la 28 Septembrie a. c.:

Sub-scrisul *Mauriciu Schwartz*, proprietarul ziarului *Vocea Dreptății* declar în interesul adevărului că retractez în totuț cele scrise de inițiativa mea în coloanele ziarului meu, No, 79 din 5 Septembrie a. c. la adresa d-lui I. Dimand, sub titlu „un mic răspuns”.

Făcând această desmințire 'mi îndeplinesc o datorie de conștiință de oare-ce sunt convins de onestitatea d-lui Dimand. Cât privește plecarea d-sale din Iași, asemenea declar că ea a fost voluntară, am luat informațiuni pozitive și sunt actualmente pe deplin convins că d-lui a plecat din Iași în urma unei invitații speciale ce i s'a făcut de către d. S. L. Ofenberg, din București, pentru a lucra ca angajat în cancelaria d-sale.

Public dar din libera mea voință, această desmințire a cărei esență e purul adevăr.

Mauriciu Schwarz.

CRONICA JUDICIARA

Istoricul unui proces.

În ziarul *Liberalul* de Mercuri 23 Septembrie, s'a arătat cum că mai mulți judecători englezi ai tribunalului din Londra, au sosit în orașul Iași pentru a lua interogatoriul mai multor marturi cu

domiciliul în localitate. Informându-ne despre acest proces, aflăm următoarele :

În anul 1861 a emigrat din Iași un evreu Iona Goldenberg. După ce acesta a cutreierat toată Austria și Germania, s'a hotărît a pleca în Birmania unde a intrat în serviciul marelui Vizir de acolo. După puțin timp, el a știut să-și câștige favoarea regelui din Birmania și a fost chiar chemat de acesta, în mai multe rânduri, spre a ocupa funcțiuni înalte, dobândind pe lângă titlul de guvernor și o avere de vr'o 5 milioane franci. În anul 1872, el se decise a se reîntoarce în Iași, orașul său natal, și după ce vizită Parisul, Londra, Viena etc. el se opri la Pesta, unde la un bal, făcu cunoștința unei tinere văduve cu care se și însură. După vre-o două luni însă, soția îl părăsi și de supărare el renunță la plăcerea de a-și revedea patria și se porni la Londra unde fundă o casă mare de bancă. Nu trecu mult timp și soția lui 'l-a găsit la Londra și 'i ceru iertare pentru că s'a arătat necredincioasă față cu dânsul. El o primi iarăși în casă și după o scurtă conviețuire se ivi din nou între soți neînțelegeri și de astă dată se despărțiră definitiv.

Peste cât-va timp el făcu cunoștință cu o artistă, Mellor, cu care avuse relațiuni intime ce se terminară prin căsătorie. El a dus o gospodărie cu a doua a sa soție vre-o 6 luni și întreprinzând împreună o călătorie la Wiesbaden, acolo el a fost lovit de apoplexie și muri. S'a găsit un testament între hârtiile lui, prin care lasă soției sale o rentă viageră de 500 livre sterlingi pe an, iar restul averei, foarte însemnată, hărăzește la două instituțiuni de binefacere din Londra.

Decedatul are însă nouă frați și surori cari aflând despre moartea lui, au atacat testamentul înaintea tribunalelor din Londra, pe motiv că repausatul, fiind român, el n'a putut după legile românești, să dispue de cât numai de o parte din avere iar, restul se cuvenea de drept moștenitorilor lui. Patru din frați, domiciliați la Buzău, s'au învoit deja prin avocatul lor, dl. Adolf Stern, cu epitropia instituțiunilor legatate, primind câte 2,000 livre sterlinge fie-care, pentru partea lui.

Iată pentru ce judecătorii englezi au venit în orașul Iași unde au invitat la otelul Trajan, mai mulți martori cărora li s'au luat un interogatoriū în această afacere.

CRONICA EXTERNA

FRANȚA.

Paris. D. Ad. Franck a felicitat pe d. *M. Du Camp* pentru studiul său publicat în *Revue des Deux Mondes* asupra bine-facerei israelite din Paris, pe care o publicăm și noi în *Revista Israelită*. D. M. Du Camp a răspuns d-lui Franck prin următoarele linii în ziua de 18 Sept. a. c.:

Domnule și prea onorat confrate. Nici o aprobare nu'mi putea fi mai prețioasă, nici mai dulce, ca a Dv. a cărei scrisoare m'a atins într'un mod adînc. Eū nu am fost de cît sincer : am studiat operele ajutătoare a lui Israel și am zis cu onestitate aceia-ce am gîndit. Ori-că n'am putut zice de cît de bine, fiind-că eū n'am văzut aci de cît binele, afară de exclusiunea cepilor naturali care m'a impresionat adînc ; ași fi fericit dacă această escepție ar putea lua un sfârșit.

Primiți etc.

Maxime Du Camp.

— *O filantropie fără seamăn.* După știrile particulare ce le-am primit, — știri afirmate și de *Archives Israelites* din Paris baronul de Hirsch a dăruit o sută de milioane de franci pentru scopuri filantropice.

ȘTIINȚA, LITERATURA ȘI BIBLIOGRAFIE

BINE-FACEREA ISRAELITA LA PARIS 1)

de

Maxime Du Camp.

(Urmare)

Aparținea dar Franciei de a pune capăt nedreptei asuprii a Israelitilor ; grația ei, o rasă și o credință au reintrat în dreptul comun din care îi esclusese orbirea prejudiciilor. Revoluțiunea franceză decretase egalitatea oamenilor ; ea nu voia să se desmintă și fu logica cu ea însăși : la 28 Ianuarie 1790 drepturile de cetățean s'au acordat Evreilor de rit portugez, și la 27 Septembre 1791 Evreilor de rit german. Două rituri pentru o comunitate așa de restrînsă *) era mult ; și dacă s'ar crede oare-cari revelațiuni facute

1). După „*Revue de Deux Mondes*“ ; V. *Revista Isr.* No. 15 pg. 421—422.

*) După baronul de Hübner, populația Israelită a globului nu trecea peste 6,500.000 de suflete,

cu prilejul unui proces financiar care avu un mare résonet în cea din urmă perioadă a celui d'al-doilea imperiū, Evreul german și cel portugez se întâlneau în același simțimânt de ură frățească. Ce importă; nu sub acest aspect voi considera descendinții aceloră căroră Moise le-a zis în pustie: «Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însu'ți», căci dacă cele două secte sunt adesea în luptă pe un tărâm de care mă voi feri de a-i urma, ele nu au nici o contesta-re când e vorba de esercitarea carității. Scăpata prin inițiativa franceză după o mie opt sute de ani de apăsare, Comunitatea israelită din Paris crescū foarte repede; era firesc ca Israeliti să a-lerge spre orașul — în care pentru întâiași dată le erau deschise porțile vieții sociale. Aceasta nu era un fel de invasie cum s'ar putea crede; într'un mod prevézător, ei soseau în grupe mici, se stabileau fără de sgomot și se perdeau în mijlocul multimei. În anul 1806 se numéra 2,700, unde domină adeptii ritului german, cari de atunci, vor conserva superioritatea numerică. Dacă libertatea de care se pot bucura în Franța le atrage, conscripțiunea și serviciul militar îi depărtează; în 1821, cu toate fericirile născânde cari le promiteau mult pentru viitor, nu erau de cât 6000. Sub Napoleon III, augmentarea numărului lor concordă cu extensiunea căilor ferate. A treia republică departe de a le înspăimânta, căci dânsii păreau că caută cu preferință țerile unde întreaga ierarhie convențională a dispărut; recensământul de la 1872, indica după declarațiunile individuale, numărul de 23,434 Israeliti, care în realitate trebuia să fie mai mic. De la această epocă, campania anti-semită din Rusia și expulzările polonezilor din Marele Ducat de Posen, au împins multe familii evreești către Europa occidentală; câte-va se stabiliră în Paris care e pământul făgăduit al nenorociților și al aventurierilor. Astăzi la o populațiune de 2,500,000 locuitori, nu vom greși evaluând tribul lui Israil la 45000 de suflete, care represintă cele două terțe din totalitatea Evreilor ce locuiesc în Franța.

Comunitatea israelită se organiza cu încetul în Paris, și părea a sta neîncrezătoare față cu drepturile la care era chemată să le împărțasească; s'ar fi putut zice că amintirea asupririlor neașteptate i inspira o prudență care semăna a teamă și paraliza inițiativa sa. Ea era—și este încă—împărțită în două clase ale căror număr și condiția, le făceau, cu totul neegale. D'o parte câte-va personaje excepțional de bogate, poreclite cu puțină ironie și multă invidie, înalți baroni ai finanței, oameni îndemânateci, speculatori înțelepți, stă-

pânii pietei fondurilor publice, subscriitorii de împrumut pentru statele suverane, directorii sau administratorii marilor industrii, deveniți în societatea modernă puterea pe care *Loustalot* a profetisat-o când după noaptea de 4 August a zis: „Această revoluțiune va substitui aristocrația banului aristocrației nașterii.» De altă parte o plebee săracă ce trăia din strângerea strugurilor după culesul viei, oferind în lungul stradelor «pastiles du sérail», lucrând în ateliere, făcând negoțul de țigări de contrabandă pe cari le schimbau pentru haine vechi, neguțatori de *lorquette* de ocazii, adunatori de sdrențe în jurul târgului Maubert, anticvari pe la porțile colegiilor, cumpărători și revândători de lucruri de puțină valoare, ca ferării vechi, bijuterii false și altele. Între aceste două extremități ale lumii evree se afla o grupă compusă din oameni ce se îndeletniceau cu samsarlăcuri de bani, micii industriași muncitori și vigilenți la câștig, așa numiții savanți cari se străduiau a pune în acord Pentateucul cu Talmudul, actori adesea admirabil dotați, și curtieri ale caror servicii erau câte-odată oneroase comerțului inferior. Era, se vede, forța însăși a lucrurilor care se impunea și constitui în profitul său în detrimentul cercului israelit al Parisului, divisiunea ce se statornici în mod firesc în ori și ce națiă: aristocrație și poporul, cu o castă intermediară care forma burghezia, castă mobilă, castă ce se înalță până la cea dintâia dacă se îmbogățește și recade la cea de a doua dacă se ruinează. Relațiunile între aceste trei fracțiuni ale iudaismului erau ele dese? Mă îndoiesc; o credință comună le însuflețea: același respect pentru tradițiunea strămoșească, aceeași nădejde într'un viitor învelit de întuneric susținea credințele lor, dar mijlocul lor social și interesele cari îi mișcău erau așa de diferite că nici o chestiune nu părea posibilă. Era însă caritatea care dedea Comunității israelite unirea ce îi lipsea și care o făcea a fi un fel de familie în care schimbul de binefaceri crea legături puternice.

Eu cred că cuvântul „Caritatea“ cu sensul ei precis ce îi o dăm astăzi nu există în limba ebraică, căci n'oi descoper o singură dată în Vechiul Testament; în schimb însă, e repetat de șapte-zece și cinci de ori în Actele și Epistolele. (1) Trebuie să conchidem oare

1). Vulgata și catolicii spun pentru versetul 12. capitolul X din *Proverbe*: „Dușmănia (*sinea*) escită certuri; caritatea (*ahaba*) acoperă greșelile.“ Septuaginta traduce *ahaba* prin *amicitia*, Cahen prin iubirea. D. E. Renan, pe care l'am consultat, mi-a spus că în limbajul modern echivalentul lui *sinea* este antipathie și a lui *ahaba* sympathie. Rabinii adoptă versiunea lui Cahen; nimenia nu admite *caritatea*.

că Evreii din vechime nu cunoscuseră și nu esercitară caritatea înainte de imprăștiarea lor care urma după dărâmarea Ierusalimului de Titus? Nu, de sigur, dar, pentru a exprima aceasta, ei se serveau de cuvântul *Zedaka*, care semnifică în acelaș timp justiția și binefacerea; căci pentru dânsii caritatea nu era defel facultativă, ea era impusă ca o datorie tot așa de riguroasă ca și justiția; a se sustrage de la dânsa însemna a nu se supune legii. Tot așa a fost înțeleasă de Mahomet, care în Coran determina prețul milelor la a opta parte din venit. Un Israelit nu era așa dar *Zaddik*, adică just, decât dacă era caritabil. (1) Evreul care se va conforma preceptelor religiunii sale va distribui în daruri ajutătoare zeciuiala —*maasser*—câștigului său venitulul său; când se va căsători, săracii vor primi de la dânsul o zecime din zestrea sa. Acest din urmă uz pare din nenorocire a cădea în desuetudine, odată cu respectul tradițiilor ce se slăbea la contactul unei civilizațiuni adesea prea rafinate, dar acum vre-o cinci-zeci de ani nici-unul nu îndrăsnea a se depărta de dânsul.

(Va urma)

Trad: Ego.

Jos Evreii!—Trăiască Evreii!

KALEIDOSCOPI INTR'UN ACT

Tradus dintr'o limbă neauzită de **Dr. IOSEPH DULBERG**

Scena se petrece într'un colț al pământului care se pretinde civilizat.

(Urmare și fine *)

SCENA 5-a

Salon la ambasada Francesă.

Ambasadorul scrie la o masă. Intră primul-ministru cu repeziciune. E foarte iritat.

Primul-Ministru: Domnule Ambasador, ce va să zică asta? Primesc în acest moment o telegramă de la reprezentantul nostru din Paris că toți comercianții de importanță s'au întrunit în diferitele orașe franceze și au luat deciziunea ca să nu aibă nici o re-

1). In această privință nici nu începe încă: Vulgata și Septuaginta sunt de acord pentru a traduce primul verset din capitolul VI din Evanghelie după st. Matheiu prin: *attendite ne justitiam vestram faciatis coram hominibus*. Bosuet traduce cuvânt cu cuvânt: „Prenez garde à ne pas faire votre justice“. Le Maistre de Saci a dat într'un mod exact sensul: „Prenez garde de ne pas faire vos *bonnes œuvres* devant les hommes“. *Zedaka* este așa dară împreunarea acțiunilor ajutătoare cari sunt prescrise Israelitului.

*) V. *Revista Israelită* No. trecut pg. 448 - 450.

lațiune cu țara noastră. Asta are să ne ruineze, de oare ce mă tem că cele-l'alte țări de care comerțul nostru depinde vor urma exemplul țerei d-tale și vor lua aceeași hotărîre, și atuncia suntem perduți. Te rog d-nule Ambasador, vorbește!

Ambasadorul (calm): N'am ce zice d-nule Ministru. Atuncia când era timp să ceri consiliile mele nu ai venit să mă întrebî. Se înțelege că era datoria mea să fac cunoscut guvernului meu cum staū treburile pe aice. Evreii duși, capital nu mai există în țară, oameni cari cunosc comerțul nu sunt, afară de câți-va grecotei sau armeni cari nu merită nici un ban credit, de oare-ce sunt venetici și gata de a pleca în lume îndată ce ocașiunea li s'ar presenta. Pe lângă asta cum vrei d-ta ca străinătatea să aibă încredere într'o țară în care asemenea acte despotice, precum espulsiunea tuturor Evreilor, pot să se întâmpale? Când legea. expulsărei s'a discutat în cameră, jurnalele din străinătate v'au sfătuit să o părăsiți și v'au prezis că lucrurile vor lua cursul pe care l'au luat; iar d-v. ați făcut așa cum v'a plăcut fără să vă gândiți la consecințe. Acuma e prea târziu să vă reparați greșala. Mi se pare că aveți un proverb în limba d-v. care zice: Cine sapă altuia groapă, singur cade într'ansa.

Primul-Ministru: Oh! ce reu îmi pare că nu am luat toate capitalurile de la Evrei înainte de i-am isgonit. Cel puțin am avea bani acuma și străinătatea nu ar avea ce zice.

Ambasadorul: Așa gândești d-ta? Eh! Crezi că încrederea ar fi fost mai mare dacă s'ar fi știut că un act de cruțare a fost acompaniat de o crimă?

Primul-Ministru: Cum, crimă? Crima ar fi fost dacă am fi luat înapoi de la străini ceea ce ei au luat de la noi? Aicea în țară Evreii 'și au făcut averile și ar fi fost dreptul nostru să le luăm înapoi.

Ambasadorul: După cât înțeleg nu toți Evreii erau străini în adevăratul sens al cuvântului și dacă nu mă înșel majoritatea aveau mai multe legături intime de pământul țerei decât mulți dintre aceia cari strigaū în gura mare că Evreii erau ruina patriei. Drept vorbind nici d-v. nu i-ați considerat ca străini de oare-ce-ați luat la armată, și după toate principiile dreptului internațional un străin nu poate să fie silit să servească în altă armată decât aceea a țerei sale. Dar să admitem că Evreii erau străini aicea. Cu atât mai degrabă legile ospitalității omenesti trebuiaū să fie respectate. D-v. pretindeți că trăiți într'o țară civilizată. Ei bine, civilizațiune ar fi fost dacă ați fi luat eu forță de la Evrei ceea ce

ei aŭ câștigat prin munca lor? Dacă aŭ făcut bani în mod onest trebuiați să i trimeteți la temniță. Dar dacă, din contra, ceea ce aŭ câștigat, aŭ câștigat în mod onest, a lor este și ar fi fost o crimă neuzită dacă ați fi făcut așa cum ați zis un moment mai înainte. Și crezi d-ta că ceea-ce ați săvârșit e semn de civilizațiune? Tratatamentul ce ați acordat Evreilor pe când erau ei aice, era el bine privit în străinătate? Nu e treaba mea să iaŭ eu în apărare pe Evrei, dar eu mă uit la toată afacerea asta dintr'un punct de vedere umanitar.

Primul-Ministru: Dar bine d-nule Ambasador, nu ieși în seamă simțiminte naționale? Vezi că toată națiunea întreține aceleași idei anti-semitice, și ști ce zice proverbul: vox populi vox Dei

Ambasadorul: Așa este, dar arată-mi întâiu că poporul, adevăratul popor, era antisemitic. Am trăit aicea mulți ani și experiența mea îmi spune că nu'mi poți dovedi așa ceva. Poporul d-v. era amic al Evreilor, țeranii trăiau cu dânșii pe un picior de frăție până ce ciocoi de al de Ovăsar și Polobocescu, cari, prin faptul că aŭ fost mai deunăzi condamnați la munca silnică pentru escrocherie, dovedesc în deajuns că nu aŭ fost decât niște aventurieri și șarlatani, le-aŭ imbibat mințile cu idei nebune, ba că Evreii îi otrăvesc, ba că îi înșală, și așa mai departe. Spune-mi drept d-nule Ministru, îmbunătățitu-s'aŭ treburile prin sate, de când nu mai sunt Evrei în ele?

Primul-ministru: (tușește aparte). Zeu nu știu ce să i răspund. Îmi vine a crede că îmi vorbește din inimă.

Ambasadorul: Tacă, d-nule Ministru, pentru că vezi că ați făcut rău! Adu-ți aminte ce v'a spus Europa în 1879. Bine era de țara d-tale dacă ați fi urmat povața ei. Nu ați fi avut azi decât cetățeni, o cheșpiune evreiască nu ar mai fi existat, și țara acuma ar fi fericită pentru că nu suferiți aice de relele cari băntuie alte țeri. Dar d-v. ați căutat să fiți isteți, prin diferite manevre ați reușit să vi se recunoască independența, și acuma unde ați ajuns?!

Primul-ministru (se apucă de cap): Ai dreptate, d-nule Ambasador. Am fost proști. Nu ne-am gânditde cât la ambițiunii personale și la satisfacerea urei noastre, și rezultatul e amar. Acuma încep să ved că ticăloșii de anti-semiți aŭ fost cu mult mai mari dușmani ai patriei de cât Evreii, cari, la urma urmei, nu aŭ făcut nimic rău. Vai de noi! Ce o să ne facem fără Evrei? Dumnezeu, aibă milă de biata noastră țară! (Iese plângând, și văcându-se)

S C E N A 6-a

Salon de bal.

(Cavalerii și damele îmbrăcați în sdronețe. Intră Primul-Ministru care privește în jurul săii, și se adresează către un cavaler).

Primul-Ministru : Dar bine d-nule *Legreg*, ce însemnează asta? De ce sunteți în haine rupte? Și ia vezi damele! Parcă mă aflu aici între cerșetori și cerșetoare. Ce dracu!

Legreg : Apoi ce să facem d-nule Ministru, dacă nu mai avem croitori în țară. De când s'au dus Evreii, cei câți-va artiști creștini cari au ateliere de croitorie cer niște prețuri cari numai milionarii sunt în stare să plătească, așa că n'avem în cotro și trebuie să ne cumpărăm haine vechi cari se importează din Africa de sud. Cine știe a cui a fost fracul ăsta al meu, înainte de a veni în Europa? Poate a unui servitor a regelui Po-Po. Și după ce l'a aruncat el, l'am îmbrăcat eu, eu mare *senator* al țerei noastre!! Eh! D-nule Ministru, rău merg treburile. Acu vedem consecințele expulsiunii Evreilor. Ce o să devie b'ata noastră patrie? Auleu! Auleu!

Primul-Ministru : Așa d-nule *Legreg*, acum te vaeți, dar ce ziceai pe când erau Evreii în țară? frumos spectacol! Din anti-semit infocat ce erai înainte, ai devenit prietin intim al Evreilor și regreti că dorința d-tale ca să scăpăm de dânșii, s'a implinit. Mai că îmi vine a rîde dacă nu mi-ar plînge inima.

Legreg : Circumstanțele schimbă casurile. Cine s'a gândit că are să se întâmple așa ceva? Doamne, Doamne, mai bine îmi mîncam limba înainte de am început să mă amestec prin *congrese antisemitice*. Dacă ași ști unde s'au dus Evreii m'aș duce la fie-care din ei să'l rog să vie îndă:ăt.

Primul-Ministru : Zeu nu ar fi rău să faci așa, du-te la America. Ai să găsești mulți acolo. Spune-le că dacă vor să vie înapoi le vom da naturalizarea tuturor și nu i vom mai considera ca străini.

Legreg : Prea bine d-nule Ministru, dar nu am bani de cheltuială. Cum să mă duc?

Primul-Ministru : Îți voiui da eu cât îți trebuie. Hai cu mine. (Pleacă amândoi cu capetele plecate. Cavalerii și damele se uită la ei cu ochi plini de ură).

SCENA 7-a

Sală la Ministerul de financie.

(Toate lăzile de fer staî deschise. O mușime de amplioași staî cu fețe posomorâte. Casierul e grozav de iritat. Intră Primul-Ministru foarte supărat).

Primul-Ministru : Dar bine d-nule Casier ce vra să zică asta? De ce nu mi-ai trimis leafa?

Casierul : (îi arată lăzile deșerte).

Primul-Ministru : Cum nu sunt bani? Va să zică la asta am ajuns! Ca și în Turcia mai deunăzi. Lipsă de banii necesari spre a se plăti lefurile! Care e cauza, d-nule Casier?

Casierul : Toate raporturile spun că de când nu mai sunt Evreii în țară nu s'au încasat nici un fel de biruri. Ceii cari plăteau înainte nu vor să dea acuma nici un ban, și de oare-ce nu există niciărire nici jandarmerie, nici judecătorie, pentru că toți au demisionat din cauză că nu li s'au plătit lefurile la timp, nu li se poate face nimica, așa că stăm față în față cu o bancrută națională.

Primul-Ministru : (oftând, aparte). Ce e de făcut? Imi vine să înnebunesc! Și fie-care pune toată vina asupra capului meu, ca și cum eu singur aș fi comis prostia expulsării Evreilor din țară. Mi se pare că am să fug. (Voiește să iasă).

Toți angloiații : (în cor, înconjurându-l) Trădătorule! Dă-ne efurile! ori-te ucidem! !

Primul-Ministru : Vă rog dați-mi drumul. Am să mă duc să pun moșia mea Jăunica la amanet ca să vă pot plăti din punga mea. Numai dațimi drumul!

Toți (în cor): Spui minciuni. Vrei numai să scapi de noi. Pe ei copii!!

Primul-Ministru : (rugându-se) În numele prea curatei fecioare vă promit că mă duc de aice drept la bancherul Talharidi care ia numai 50 la sută dobândă. Dacă nu mă credeți, haideti cu mine!

Toți : Nu te credem! Pe el copii! Rupeți'l în bucăți! (Toți se reped asupra lui. Kaleidoscopul se întoarce iute și Primul-Ministru se vede adormit în fotoliu ca la finele scenei I-a).

SCENA 8-a

Ca și Scena I-a

Primul-Ministru (se trezește îngrozit. Sudoarea i stă pe frunte. Tremură ca o vargă. Privește împrejurul său, și se scoală). Unde am fost? Ce am văzut? Sunt mort sau viu? (Se impunge cu un ac la nas) Sunt viu! Slavă ție Doamne! Era numai un vis! Dar, un vis îngrozitor! Brrrrr! La dracu duceți-vă toți antisemiți cari nu știți ce vorbiți! Visul ce am visat e o lecțiune salutară. Îți mulțumesc Doamne, pentru astă inspirațiune și îți promit că voiu profita de ea! Devin cel mai mare amic al Evreilor și mă duc la Cameră să propun emanciparea lor *en masse*. Hurra! Trăiască E-

vreii ! Jos Anti semiții ! (Aruncă jurnalul pe care 'l ține în mână și pleacă strigând mereu : **Trăiască Evreii !**

(Cortina cade)

Dr. Ioseph Dulberg ¹⁾

NOTIȚE LITERARE.

Dicționar Germano-Român de d. *Lazăr Șăineanu*, aprobat ca operă didactică pentru licee, școale comerciale și reale prin deciziunea Onor. Minister al Instrucțiunii publice cu No. 11,657 publicată în *Monitorul Oficial* din 4 Sept. 1887.

Eruditul autor a arătat nu de mult într'o critică despre un op analog de d. Codrescu, ce anume cerințe trebuie să satisfacă un dicționar germano-român, pentru ca să corespundă pe deplin scopului său. Acei cari vor studia lucrarea d-lui Șăineanu, vor vedea că a avut drept să arete defectele dicționarului d-lui Codrescu ; căci nu numai acesta dar și toate cele apărute până acuma sunt în toate privințele inferioare dicționarului d lui Șăineanu.

Worte der Abwehr de Dr. D. * Almojen este titlul unei interesante broșuri, scrise cu mult talent pe care am primit'o zilele din urmă. Spațiul nu ne permite să vorbim mai pe larg de astă dată despre conținutul acestei broșuri. Vom reveni.

Catechismul elementar al * * * Religiei Mosaice prelucrat după autori germani de *Iulius Geiger*, vechiul institutor al școlii Comunității Israelite din Iași. Cartea a apărut în editura tipografiei H. Goldner din Iași și se vinde cu prețul de 60 bani.

In Memoria lui Iosef * * * Schönfeld amintire de pietate filială din partea familiei este titlul unei broșuri care cuprinde discursurile rostite la înmormântarea decedatului, extrase din ziare privitoare la decedat, etc.

Tabele pentru cotitul vaselor * * * fără calcul după sistemul metric, și **tabele pentru aflarea golului orî-cărui vas** fără calcul și instrucțiune asupra cotitului vaselor prin cotul metric, sunt titlurile a două broșuri de *Iancu Petraureanu*, cotar-profesor și inventator. Se vînd cu prețul de 1,50 exemplarul.

1). Profit de această ocaziune spre a trimite tuturor amicilor mei din România o călduroasă strângere de mână și un sincer „*How do you do ?*” Adresa mea e 4. St. *Amis Square Manchester D.* (Englitera)

PRIMA FABRICA ROMANA
DE ADEVARAT KIFIR-KUMIS din CAUCASIA

A D-LOR

N. DICESCU, D. WINITZKY & Comp.

Șoseaua Kiseleff, casa Circa — București

Kefirul este o băutură preparată prin formațunea laptelui de vacă.

Kefirul este un remediū excelent care combate cu succes: Phtisia pulmonară, Tuberculoza (oftica), afecțiunile bronchiale, stomacale, și intestinale, anomia, chlorosa, scrofulosa, rechitic, leucorea (poala albă). *Kefirul* readuce forțele pierdute, chiar după o slăbiciune extremă.

Bunele efecte ale *Kefirului* nostru sunt atestate de celebritățile medicale din capitală.

ABONAMENTE

PENTRU PROVINCIE .

100 sticle	100 lei
50 "	60 "
25 "	30 "

Plata se face prin mandat postal.

Transportul îl facem cu marea viteză în comptul abonatului

PENTRU CAPITALA

100 sticle	85 lei
50 "	45 "
25 "	23 ¹ / ₂ "

Transportul se va face zilnic cu trăsura noastră la locuința abonatului.

Plata se va face agentului nostru care va veni imediat după ce vom primi o cartă postală.

Deposit de **Kefir-Kumis** este la farmacia *Chr. Alexandriu*, Calea Victoriei 77.—Pentru abonații săraci din capitală facem o reducere n preț.

Prevenim pe onor. Public că se află contrafaceri ale *kefirului* nostru, cari conțin substanțe chiar vătămătoare, rugăm a nota bine adresa „**Sosea Kiseleff**“. Numai preparatul nostru este admis de spitalele Eforiei, și de domniī profesori ai Facultății de medicină. Laptele ni-l procură vacile noastre proprii cari stau sub privegherea unui medic veterinar al academiiei din St. Petersburg, pe când laptele la contrafaceri este cumpărat din piață și poate lesne transmite **tuberculoza** provenind de la vaci bolnave.

NB. Mai multe acte de mulțumire din partea aceloră cari au uzat de acest lapte și care dătoresc vindecarea boalelor lor acestui preparat, stau la dispoziția onor. public.

INCERCARE

ASUPRA

SEMASIOLOGIEI LIMBEI ROMANE

STUDII ISTORICE

DESPRE TRANSITIUNEA SENSURILOR

DE

LAZAR ȘAINEANU

Licențiat în litere și filosofie

CU O ALOCUȚIUNE-PREFAȚA DE B. P. HASDEU

PREȚUL UNUI EXEMPLAR 8 LEI

JDA FELDMANN

SI

ELIAS BOTOSANSKY

FIDANTATI

BUCURESCI

A V I S

D. I. Feldmann întreprinzând o călătorie în provincie pentru încasarea abonamentelor pentru *Revista Israelită*, rugăm pe abonații noștri a i da concursul necesar spre a putea face mai ușor încasarea.

A apărut : **Catechismul elementar al Religiei Mosaice** de Iulius Gieger. Prețul 60 bani exemplarul.

I. ELIAS licențiat în drept dă consultațiuni asupra orî-ce fe-de procese civile, comerciale și penale, și se însărcinează cu ese-cutarea afacerilor de natura acestora.

Adresa : Calea Moșilor, Biurul Fermo.